

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Акт Магнітського у законодавстві європейських країн, США та Канади

**Інформаційна довідка, підготовлена Європейським
інформаційно-дослідницьким центром на запит
народного депутата України**

Європейський інформаційно-дослідницький центр створено з метою надання народним депутатам України інформації, яка може бути використана ними у законотворчій діяльності. Діяльність Європейського інформаційно-дослідницького центру здійснюється в рамках програми USAID "Рада: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво", що виконується Фондом "Східна Європа". Більше про центр на сайті <http://euinfocenter.rada.gov.ua/>

Резюме

Акт Магнітського — закон США та інших країн, що містить перелік осіб, причетних до корупції, переслідувань та порушень прав людини, зокрема пов'язаних зі смертю російського адвоката Сергія Магнітського.

У 2012 році Конгрес США ухвалив **Акт Магнітського** — закон про санкції проти російських посадовців. Схожі закони проти корупціонерів та порушників прав людини прийняли **Естонська Республіка** (2016), **Канада** (2017) та **Литовська Республіка** (2017).

Варто зазначити, що у США та Канаді «акт Магнітського» є **окремим законом**. Натомість у Литві та Естонії було внесено **поправки** до чинного законодавства, які передбачають введення списку Магнітського. У Великій Британії за відповідні поправки до *Акту про кримінальні фінанси* проголосувала Палата громад у лютому 2017 року. Поправки також повинна розглянути Палата лордів.^{1,2}

Сполучені Штати Америки

14 грудня 2012 року набув чинності **Акт Магнітського** (*Sergei Magnitsky Rule of Law Accountability Act*).³ Закон створив механізм, що дозволяє Міністерству фінансів застосовувати санкції проти російських чиновників, причетних до порушень прав людини та корупційних злочинів.

Відповідно до *частини 4 Акту Магнітського*, не пізніше як через 120 днів після дати ухвалення закону Державний секретар, консультуючись з Міністром фінансів, опублікував у Федеральному реєстрі список осіб, які:

- 1) причетні до затримання, неправомірного ставлення або смерті С.Магнітського;
- 2) отримали фінансову вигоду від утримання під вартою, неправомірного ставлення або смерті С.Магнітського;
- 3) порушили права людини проти: (1) осіб, які викривали незаконну діяльність, здійснювану посадовими особами Російської Федерації; (2) осіб, які захищали права і свободи людини, зокрема: свободу релігії, свободу слова, свободу об'єднання в асоціації, свободу зібрань, права на справедливий судовий розгляд та права на демократичні вибори⁴.

Особа може бути видалена із санкційного списку, якщо «*надасть Державному секретарю докази, що вона не займалася діяльністю, за яку була внесена до списку*».⁵

Відповідно до *частини 5 Акту Магнітського*, іноземець, який знаходиться у санкційному списку, **не має права отримати візу для в'їзду до США**. Відповідно до *ст. 221 Закону про імміграцію та громадянство*, Державний секретар анулює вже наявну візу особи, яка раніше мала право на отримання такої візи для в'їзду до країни.⁶

Відповідно до *частини 6 Акту Магнітського* та *Закону про міжнародні надзвичайні економічні повноваження*, Міністр фінансів повинен **заморозити та заборонити передачу всього майна і майнового права особи**, яку внесено до санкційного списку, якщо майно і майнові інтереси цієї особи знаходяться у США.

¹ UK House of Commons Passes the Magnitsky Asset Freezing Sanctions — <http://bit.ly/2l6bFOr>

² Criminal Finances Act — <https://services.parliament.uk/bills/2016-17/criminalfinances/documents.html>

³ Sergei Magnitsky Rule of Law Accountability Act of 2012 — <https://www.gpo.gov/fdsys/search/pagedetails.action?packageId=BILLS-112hr4405ih>

⁴ Sergei Magnitsky Rule of Law Accountability Act of 2012 — <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-112hr4405ih/xml/BILLS-112hr4405ih.xml>

⁵ Sergei Magnitsky Rule of Law Accountability Act of 2012 — <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-112hr4405ih/xml/BILLS-112hr4405ih.xml>

⁶ Sergei Magnitsky Rule of Law Accountability Act of 2012 — <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-112hr4405ih/xml/BILLS-112hr4405ih.xml>

Відповідно до частини 7 **Акту Магнітського**, не пізніше року після дати набрання чинності закону і потім щорічно Державний секретар та Міністр фінансів подають відповідним комітетам Конгресу звіт про заходи, вжиті для виконання закону.⁷

На сьогодні до «Списку Магнітського» входять **49 осіб**:

- Перші **18 осіб** були включені до списку 12 квітня 2013 року / [список](#)
- У травні 2014 року Міністерство фінансів додало до списку **12 осіб**.
- Пізніше у грудні 2014 та лютому 2016 до списку були включені ще **9 осіб**.
- У січні 2017 року до списку були додатково включені **5 осіб**, причетних до вбивства Олександра Литвиненка.
- У грудні 2017 року до списку були включені ще **5 осіб**, у тому числі Р.Кадиров / [список](#)

23 грудня 2016 року Барак Обама підписав законопроект з питань оборонної політики та витрат на військові потреби у 2017 році,⁸ в якому передбачалося прийняття **Глобального закону Магнітського про підзвітність у сфері прав людини (Global Magnitsky Human Rights Accountability Act)**.⁹ Закон дозволив вносити в санкційні списки громадян будь-яких країн.¹⁰

- Відповідно до закону, Президент США може вводити санкції проти **фізичних та юридичних осіб будь-якої іноземної держави**, якщо вони брали участь в порушенні прав людини або сприяли таким порушенням; якщо вони є державними посадовими особами або старшими співробітниками таких посадових осіб та брали участь у корупційних злочинах, відмиванні грошей або сприяли таким злочинам, надаючи фінансову, матеріальну, технологічну підтримку.¹¹
- Санкції передбачають **заборону на в'їзд до США** (відмова в отриманні віз або анулювання раніше отриманих) та **заморожування активів**.
- Президент США повинен **щорічно доповідати Конгресу** про включених до санкційного списку осіб, типи введених санкцій та причини їх застосування.
- Президент може припинити застосування санкцій у випадках, якщо: (1) існує достовірна інформація про те, що особа не займалася діяльністю, щодо якої були накладені санкції; (2) особа була притягнута до відповідальності та понесла покарання за діяльність, за яку було накладено санкції; (3) особа продемонструвала зміну в поведінці та взяла на себе зобов'язання не займатися діяльністю, за яку було накладено санкції; (4) рішення щодо припинення санкцій відноситься до сфери національної безпеки США.
- Президент повинен звітувати щодо скасування санкцій перед відповідними комітетами Конгресу не пізніше, ніж за 15 днів до припинення санкцій.

21 грудня 2017 року було вперше застосовано **Глобальний закон Магнітського**. Санкції введено проти **15 іноземних громадян та 37 іноземних компаній**.¹²

Естонська Республіка

8 грудня 2016 року було прийнято поправки¹³ до ст. 29 Закону «Про обов'язковий виїзд та заборону на в'їзд» (*Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus*).¹⁴

⁷ Sergei Magnitsky Rule of Law Accountability Act of 2012 — <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/BILLS-112hr4405ih/xml/BILLS-112hr4405ih.xml>

⁸ National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2017 — <https://www.congress.gov/bill/114th-congress/senate-bill/2943/text>

⁹ Global Magnitsky Human Rights Accountability Act — <https://www.congress.gov/bill/114th-congress/senate-bill/284>

¹⁰ The US Global Magnitsky Act — <https://www.hrw.org/news/2017/09/13/us-global-magnitsky-act>

¹¹ Global Magnitsky Human Rights Accountability Act — <https://www.congress.gov/bill/114th-congress/senate-bill/284>

¹² Issuance of Global Magnitsky Executive Order; Global Magnitsky Designations — <http://bit.ly/2BJfvlf>

- Згідно з ухваленими поправками до Закону, заборона на в'їзд може бути застосована щодо іноземця, якщо «є інформація або вагомні підстави вважати, що особа брала участь в порушенні прав людини в іноземній державі або сприяли таким порушення, що призвели до смерті або заподіяли серйозної шкоди здоров'ю іншої людини; якщо особа сприяла необґрунтованому засудженню іншої людини з політичних мотивів».
- Заборона на в'їзд може бути застосована щодо іноземця, якщо є «підстави вважати, що його/її перебування в Естонії може поставити під загрозу безпеку та громадський порядок в Естонії, інших державах-членах ЄС, НАТО та Шенгенської зони».

Канада

19 жовтня 2017 року набув чинності Закон «Про правосуддя для жертв корумпованих іноземних чиновників» (*The Justice for Victims of Corrupt Foreign Officials Act, Magnitsky Law*).¹⁵ Законом також вносяться поправки до Закону «Про спеціальні економічні заходи»¹⁶ та Закону «Про імміграцію та захист біженців».¹⁷

6 листопада 2017 року було опубліковано список 52 осіб, щодо яких застосовано відповідні санкції. Серед них: [30 громадян Російської Федерації](#),¹⁸ [19 громадян Венесуели](#), [3 громадянина Південного Судану](#).

- Закон передбачає заморожування активів та заборону на в'їзд в країну для іноземців, причетних до порушень прав людини та корупційних злочинів. Цей пакет санкцій є аналогом американського Акту Магнітського від 2012 року.¹⁹
- Відповідно до Закону, особа може потрапити в чорний список:
  - 1) якщо особа причетна до порушення прав людини щодо осіб, які прагнуть викрити незаконну діяльність, здійснювану іноземними державними посадовцями;
  - 2) якщо особа причетна до порушення прав людини щодо осіб, які захищають права та свободи людини;
  - 3) якщо особа, яка є державною посадовою особою або співробітником такої посадової особи, брала участь у корупційних злочинах або сприяла їм, надаючи фінансову, матеріальну або технологічну підтримку.²⁰
- Іноземний громадянин, внесений до санкційного списку, може в письмовій формі звернутися до Міністра закордонних справ з проханням виключити його ім'я із списку. Після отримання заяви Міністр протягом 90 днів повинен прийняти рішення, чи є достатні підстави рекомендувати Губернатору в Раді виключити особу зі списку.
- Відповідно до Закону, канадські організації повинні розкривати інформацію про те, чи співпрацюють вони з іноземними громадянами, які внесені до санкційного списку.

Литовська Республіка

16 листопада 2017 року було прийнято поправки²¹ до ст. 133 Закону «Про правовий статус іноземців» (*Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties*).²²

¹³ Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmise seadus 262 SE — <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/e51b847b-0c50-4e82-9ac2-8b004be00481/V%C3%A4ljas%C3%B5idukohustuse%20ja%20sisses%C3%B5idukeelu%20seaduse%20muutmise%20seadus/>

¹⁴ Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus — <https://www.riigiteataja.ee/akt/12751464>

¹⁵ The Justice for Victims of Corrupt Foreign Officials Act — <http://laws.justice.gc.ca/eng/acts/J-2.3/FullText.html>

¹⁶ Special Economic Measures Act — <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/S-14.5/>

¹⁷ Immigration and Refugee Protection Act — <http://laws.justice.gc.ca/eng/acts/i-2.5/>

¹⁸ Justice for Victims of Corrupt Foreign Officials — https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2017/11/case_3.html

¹⁹ Нижня палата парламенту Канади схвалила «Закон Магнітського» — <http://bit.ly/2Bu1k9R>

²⁰ Justice for Victims of Corrupt Foreign Officials Regulations — <http://www.gazette.gc.ca/rp-pr/p2/2017/2017-11-15/html/sor-dors233-eng.html?wbdisable=true>

23 листопада 2017 року Сейм прийняв **Резолюцію**²³ щодо включення **44 іноземних громадян** до списку осіб, яким заборонено в'їзд до країни. Список не є вичерпним і може змінюватися.

- Згідно з ухваленими поправками до Закону «Про правовий статус іноземців», Литва може заборонити в'їзд на свою територію **не більше ніж на п'ять років**.
- Особа може потрапити в чорний список, якщо є інформація або серйозні підстави підозрювати, що іноземець брав участь у корупційних злочинах; відмиванні грошей; у порушенні прав людини, через які особа, щодо якої було скоєно порушення прав, померла, отримала серйозні травми або була необґрунтовано засуджена.
- Заборона на в'їзд може бути застосована щодо особи, якщо є підстави вважати, що особа становить загрозу не тільки безпеці та громадському порядку в Литві, але і в інших країнах ЄС та НАТО.
- Закон передбачає **можливість не оприлюднювати імена осіб**, яких він буде стосуватися.
- Рішення про заборону в'їзду таким іноземцям до Литви **ухвалюватиме Міністр внутрішніх справ за поданням Міністра закордонних справ**.

Анастасія Паршикова,
аналітик Європейського інформаційно-дослідницького центру
aparshykova@radaprogram.org

²¹ Lietuvos Respublikos įstatymo «Dėl užsieniečių teisinės padėties» Nr. IX-2206 133 straipsnio pakeitimo įstatymas — <http://bit.ly/2zjUKgs>

²² Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties — <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.42837E5A79DD>

²³ Rezoliucija dėl Sergejaus Magnitskio žūties metinių — <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/en/TAD/0639bb00d11311e782d4fd2c44cc67af>